

радіопротекторної та антиоксидантної дії. Пошукова група «Цікавинки» гуртка «Юні натуралісти» здійснює роботу з вивчення біологічних особливостей та способів вирощування рослин. Гуртківці постійно проводять спостереження за ростом і розвитком рослин, вивчають їх хімічний склад, строки та правила збору сировини, збирають цікавий матеріал про лікарські рослини, зокрема з народної медицини, рецепти тощо.

У Центрі працює довідкове бюро «Рослин-радіопротектори», де гуртківці, школярі та педагоги міста можуть отримати інформацію про створення колекційної ділянки рослин-радіопротекторів; способи розмноження та агротехніку рослин радіопротекторної дії на садових та присадибних ділянках; застосування рослин для

оздоровлення організму; правила збору дикорослих рослин, зберігання лікарської сировини.

У фітотівальні, обладнані меблями з екологічно чистої лози, вихованці мають можливість дегустувати корисні духмяні напої; перевірити свої знання про рослини під час цікавих ігор; взяти участь у практичних заняттях «Аптека на підвіконні», «Плодово-ягідна терапія», «Ліки під ногами», «Обережно! Отруйні рослини» тощо. У кабінеті валеології під час проведення занять під керівництвом вчителя діти виконують вправи, що сприяють нормальній роботі органів та систем організму.

Спеціалісти Центру набувають досвіду роботи за новітніми методиками і технологіями навчання для формування здорового способу життя наших вихованців.

Виховати дбайливих господарів землі

Людмила ТРЕГУБОВА,

директор Чернігівської обласної станції юних натуралістів

Історія юннатівського руху на Чернігівщині бере початок з 1918 року, коли в Ковтунівській школі Прилуцького району з дітей селян-бідняків була організована група любителів природи. Їхній приклад підхопили в інших школах Прилуцького і Срібнянського районів, а пізніше гуртки юннатів створюються в усіх районах області. З кожним роком діяльність гуртків юних натуралістів ставала змістовнішою і ефективнішою, почали працювати нові творчі об'єднання еколого-натуралістичного спрямування.

Роботу творчих об'єднань, спрямовану на екологічне та трудове виховання школярів, їх природоохоронну і дослідницьку діяльність координує Чернігівська обласна станція юних натуралістів.

Багаторічний досвід станції з навчально-виховної діяльності сприяє формуванню нової генерації талановитих господарів краю, які здатні вирішувати виробничі і соціальні завдання на засадах практичного мислення, розуміння взаємозалежності економічних, соціальних та екологічних проблем.

Сучасний соціально-економічний розвиток суспільства потребує змін і в організації діяльності позашкільного навчального закладу. Чернігівська обласна станція юних натуралістів має адекватно реагувати на суспільні запити, бути конкурентоспроможною, здійснювати постійний пошук додаткових джерел фінансування, налагоджувати зв'язки з іншими соціальними інститутами, інтегруватися в соціумі, а також постійно удосконалювати власну модель діяльності шляхом залучення інноваційних технологій, відповідно до завдань стратегічного розвитку закладу в цілому.

Прагнення йти в ногу з часом, відповідати соціально-економічним потребам суспільства зумовили розроблення Чернігівською облСЮН принципово нових підходів до створення власної моделі діяльності як важливого соціального інституту.

На станції працюють 27 педагогічних працівників (директор, заступник директора з навчально-виховної роботи, 3 завідувачі відділів, 3 методисти, 21 керівник гуртків), з них 25 мають вищу освіту, 2 – середню спеціальну, 2 працівники мають учений ступінь кандидата біологічних наук, 4 нагороджені відзнакою «Відмінник освіти України». Колектив облСЮН працює над проблемою формування національної самосвідомості школярів засобами еколого-натуралістичного виховання. В структурі станції є такі відділи: методичний, організаційно-масовий, біологічний. Щороку на допомогу вчителям, школярам, працівникам позашкільних та дитячих оздоровчих закладів розробляються інструктивно-методичні матеріали, проводяться обласні, районні семінари та консультаційні дні. З 2009 року розпочала роботу мобільна консалтингова служба.

Для вчителів біології, екології загальноосвітніх та спеціальних шкіл-інтернатів працює експериментальний педагогічний майданчик з вивчення та впровадження педагогічної спадщини В.О. Сухолинського в позакласну роботу еколого-натуралістичного спрямування.

На базі Чернігівської обласної станції юних натуралістів діють 62 профільні гуртки юних натуралістів, 4 клуби, дитяча аматорська народно-обрядова студія «Барвінок», секція юних натуралістів-телеведучих «Паросток», екологічна відеотека «Екологія – XXI століття», фітотальня «Медунка», екологічна агітбригада «Десняночка», сім секцій хіміко-біологічного напрямку Чернігівського територіального відділення Малої академії наук України, в яких поглиблюють свої знання понад 1500 учнів загальноосвітніх навчальних закладів м. Чернігова та Менського, Ніжинського, Ріпкинського, Чернігівського районів. Для учнів, студентів, батьків, учителів міста та області організовано роботу шкіл юного аранжувальника та юного акваріуміста, де діти та дорослі вчать мистецтва аранжування, а також набувають практичних умінь і навичок з акваріумістики.

Працюючи в профільних гуртках юних натуралістів, учні глибше оволодівають основами наук, набувають додаткових знань з біології, екології, хімії, поповнюють свої знання про природу, її багатства, ознайомлюються з різними галузями сільськогосподарського виробництва, різноманітними професіями, здійснюють науково-дослідну роботу. Керівники гуртків значну увагу приділяють формуванню у вихованців гуманістичних поглядів на взаємовідносини людини з природою, питанням охорони та збагачення рослинного і тваринного світу, участі в масових природоохоронних заходах. Підвищується також ефективність навчально-виховного процесу, який ґрунтується на сучасній педагогічній парадигмі, інноваційних технологіях і спрямований на високу результативність роботи вихованців станції.

Постійно розробляються і впроваджуються нові технології навчання і виховання. Більшість педагогів станції використовує різноманітний арсенал інтерактивних методів навчання, а саме: *творчі завдання*, що практикуються в гуртках юних біохіміків (керівник С.Е. Велігорська), «Любителі домашніх тварин» (Н.М. Солodka), юних фітотерапевтів (Р.Г. Кидиба); *робота в малих групах* – в гуртках юних овочівників (С.Є. Лапа), юних рослинників (Л.А.Сушениця); *рольові, ділові та навчальні ігри* – у гуртку валеології (С.М. Точона), *використання суспільних ресурсів – запрошення спеціалістів, екскурсії* – в гуртках юних флористів (Т.К. Єсіпова), «Традиційна кулінарія українців» (О.Г.Чала), юних екологів-краєзнавців (В.М. Попруга). Під час проведення занять юних екологів (Ю.О. Карпенко), юних зоологів (Ю.В. Леус), юних квітників (С.О. Потоцька) використовуються інтерактивні технології, аудіо- і відеоматеріали, наочні посібники. Такі методи, як «Мозковий штурм», «Карусель», «Дебати»,

застосовуються в роботі з вихованцями гуртків юних екологів (В.П. Ходоса, В.М. Берендєєва) та «Основи біології» (М.С. Теревун). Керівники гуртків молодшого шкільного віку (Т.І. Корінь, В.Д. Кузьменко, В.В. Бабенко) використовують методи «Глибинної екології», а викладачі гуртків юних друзів природи та «Основи екологічних знань» (Т.М. Бицько, І.В. Банко) – метод проектних технологій.

Формуванню практичних умінь і навичок з вирощування сільськогосподарських культур та здійснення дослідницької діяльності сприяє робота юннатів на навчально-дослідній земельній ділянці станції, яка є справжньою навчально-методичною базою для гуртківців, членів МАН, учнів шкіл, учителів, власників присадибних ділянок. Щороку юннати закладають і проводять більш як 60 дослідів на навчально-дослідній земельній ділянці, у куточку живої природи, здійснюють науково-дослідну роботу в рамках всеукраїнських масових еколого-натуралістичних заходів. ОблСЮН є також місцем проведення педагогічної практики для студентів хіміко-біологічного факультету Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка та навчально-виробничої літньої практики для школярів і учнівської молоді міста.

У вирішенні питань екологічного та трудового виховання молоді колектив Чернігівської обласної станції юних натуралістів активно співпрацює з науковими закладами та громадськими організаціями, зокрема Чернігівським державним педагогічним університетом імені Т.Г. Шевченка, Інститутом сільськогосподарської мікробіології УААН, ЗАТ НВО «Чернігівеліткартопля», Чернігівським опорним пунктом Інституту садівництва УААН, Державним управлінням охорони навколишнього природного середовища в Чернігівській області, обласним управлінням лісового та мисливського господарства, Українською екологічною асоціацією «Зелений світ», обласною організацією Українського товариства охорони природи, Центром гуманістичних технологій «Ахалар», обласною благодійною організацією «Аратта», Чернігівською міською організацією багатодітних «Сім'я».

Педагогічний колектив обласної станції юннатів спрямовує всі свої зусилля на досягнення єдиної мети – виховання дбайливих господарів землі. За минулі роки зроблено чимало. Свідченням цього є те, що в 2008 році колектив станції став переможцем відкритого рейтингу якості позашкільної освіти «Золота когорта позашкільників».